

Etiikkaa vai ekonomiaa?

Pankkikriisin ja lamavuosien kokemusten myötä suomalainen valta on taloudellistunut. Yhteiskunnallinen keskustelumme on eurojen kehystämää. Ei ole ihme, että maamme menestyy kansainvälisissä kilpailukykyvertailuissa mutta ei enää samassa määrin hyvinvointivertailuissa. Ekonomia on ottanut niskalenkin etiikasta.

Kunnissa ihmisten tarpeet ja talouden raamit kohtaavat toisensa päivittäin. Valtiovalta voi antaa laatusuosituksia ja korostaa eettisiä näkökulmia, kun kunnat pannaan tekemään likainen työ.

Hankintalain intohimoiset tulkinnat ovat tuoneet sosiaalipolitiikan soppaan omat lisämausteensa. Sosiaalijohto voi mennä mukaan uuteen liturgiaan; kilpailutuksen, ulkoistamisen, tilaamisen ja tuottamisen maailmaan. Tällainen ”palvelutehtaan johtaja” voi onnistuessaan saada pikavoittoja, mutta työote ei takaa sitä, että kuntalaisten hyvinvointi lisääntyy pitkällä aikajänteellä. Hallinnon tuki on kuitenkin turvattu.

Johtajan toinen mahdollisuus on perustaa työnsä perinteisempiin sosiaalihuollon arvoihin ja kuntalaisten hyvinvoinnin edellytysten vahvistamiseen. Näin ei kuitenkaan saada pikavoittoja ja harvemmin tulee hyväksyntääkään.

Kuntatalouden lyhytsykliisyys ja pahimmillaan vain muutaman kuukauden mittaiset käyttösuunnitelmat rajoittavat kunnallisen sosiaalipolitiikan mahdollisuuksia. Työssämme on usein kysymys vuosien ja jopa kymmenien vuosien sosiaalisista ja inhimillisistä investoinneista, mutta tulokset pitäisi ulosmitata kvartaalitalouden ehdoin välittömästi.

Itseäni vaivaa se, että oma puheeni on muuttunut yhä talousperustaisemmaksi. Saadakseni aikaan muutoksia perustelen ensimmäiseksi asiat sillä, kuinka paljon kalliimmaksi asia tulee, jos se hoidetaan muutoin tai jätetään hoitamatta. Ekonomian sijasta olisi hyvä käyttää välillä eettisiä perusteita. Pelkoni vain on, että sillä tavalla en tule kuulluksi.

Talouden ristipaineiden keskellä on toisaalta myös mukavaa olla sosiaalialan edustaja. Hyvin hoidettu sosiaalihuolto kun on useimmiten sekä inhimillisin että myös taloudellisin vaihtoehto.

Markkinat pyrkivät lisäämään palveluiden kysyntää, kun taas kunnallinen sosiaalitoimi pyrkii sitä ehkäisemään. Vanhustenhuoltoa kannattaa kehittää, jotta kalliita sairaalapalveluita tarvittaisiin mahdollisimman vähän. Elinympäristön parantaminen helpottaa muun muassa vammaisten elämää ja vähentää palvelutarpeita. Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy kerryttää parhaat tuotot. Miten muutamme tämän tiedon yhteiseksi ymmärrykseksi? Auttaisiko se, että talouden rinnalla puhuisimme enemmän myös työmme sisällöstä?

Erkki Torppa,
Huoltaja-säätiön
hallituksen jäsen,
Hämeenlinnan
sosiaali- ja
terveystoimen
toimialajohtaja

”Ekonomian sijasta olisi hyvä käyttää välillä eettisiä perusteita.”